

Innhold

Forord	5
I. INNLEDNING.	15
1 Hva er internasjonal skatterett?	17
1.1 Noen utviklingslinjer	17
1.2 Problemstillinger og rettsstoff	18
1.3 Avgrensning; opplegg; terminologi; litteratur	20
2 Hovedlinjer i norsk utenlandsskatterett.	24
II. PROBLEMSTILLINGER I INTERNASJONAL SKATTERETT	27
3 Internasjonal dobbeltbeskatning.	29
3.1 Innledning.	29
3.2 Begrepet internasjonal dobbeltbeskatning	30
3.3 Oversikt over dobbeltbeskatningssituasjoner	31
3.3.1 Alminnelig skatteplikt til to eller flere stater	31
3.3.2 Både alminnelig og begrenset skatteplikt for samme inntektspost	32
3.3.3 Begrenset skatteplikt til to eller flere stater	32
4 Internasjonal fordeling av skattefundamentene: Hjemstats- eller kildestatsbeskatning?.	34
5 Internasjonal skatteplanlegging og skattekonkurransen	38
5.1 Skatteplanlegging og skatteomgåelse.	38
5.2 Skattekonkurransen og statsstøtte.	41
5.3 Noen aktuelle former for internasjonal skatteplanlegging	42
5.3.1 Skatteplanlegging i markedsstaten.	42
5.3.2 Skatteplanlegging med selskaper i mellomliggende stater.	46
5.3.3 Skatteplanlegging i morselskapets hjemstat.	47
6 Ikke-diskriminering o.l.	50
7 Internasjonale menneskerettigheter og inntektsskatter	53
8 Informasjonsutveksling og bistand.	54

III. SKATTEAVTALENE – ALMINNELIG DEL	57
9 Skatteavtalenes utvikling, betydning og hovedinnhold	59
10 Forholdet mellom skatteavtaler og norsk rett	64
10.1 Skatteavtaler som traktater – gjennomføring i norsk rett	64
10.2 Rekkevidden av 1949-loven	65
10.2.1 Skatteavtalene kan bare lempe norsk beskatning	65
10.2.2 Vilkåret om gjensidighet	66
10.2.3 Hvilke typer regler omfattes av 1949-loven?	67
10.3 Skatteavtalenes trinnhøyde	67
10.4 Gjensidige avtaler	69
10.4.1 Innledning	69
10.4.2 Forskjellige former for gjensidige avtaler	69
10.4.3 De gjensidige avtalers rettslige status	71
10.5 Oppsummering av forholdet mellom skatteavtalene og norsk rett	73
11 Løsning av tvister og tolking av skatteavtaler	75
11.1 Løsning av tvister	75
11.2 Tolking av skatteavtaler	77
11.2.1 Innledning	77
11.2.2 Tolkingsprinsipper og rettskilder	79
11.2.3 Særlig om kommentarene til mønsteravtalen	84
11.2.4 Henvisninger til intern rett – Art. 3(2)	87
12 Skatteavtalenes virkeområde	91
12.1 Skatteavtalenes virkeområde mht. skattesubjekter	91
12.2 Skatteavtalenes geografiske virkeområde	93
12.3 Skatteavtalenes virkeområde mht. skattearter	94
12.4 Skatteavtalenes virkeområde i tid	97
IV. EØS-AVTALEN OG INNTEKTSSKATTEN	
– ALMINNELIG DEL	99
13 Innledning: Inntektsskatt, de fire friheter og statsstøtte	101
14 De fire friheter og inntektsskatt	105
14.1 Hva de fire friheter går ut på	105
14.2 Sentrale trekk ved domspraksis om de fire friheter og inntektsskatt	106
14.2.1 Argumentasjonsmønsteret i dommene	106

14.2.2	Forskjellsbehandling, restriksjon, sammenlignbar situasjon	107
a.	Direkte og indirekte diskriminering.	107
b.	Sammenlignbarhet	108
c.	Restriksjon /diskriminering	113
d.	Relevante grenseoverskridende begivenheter	116
e.	Særlig om grenseoverskridende aksjeutytte.	116
14.2.3	Rettferdiggjøring av forskjellsbehandling/restriksjon – tvingende allmenne hensyn.	118
14.3	Forholdet mellom EØS-avtalen og skatteavtaler	126
15	Statsstøtte og inntektsskatt.	127
V.	VILKÅR FOR SKATTEPLIKT TIL NORGE.	131
16	Innledning	133
17	Skattemessig bosted	134
17.1	Bostedsbegrepets betydning	134
17.2	Bostedsbegrepet i intern norsk rett i hovedtrekk	135
17.2.1	Fysiske personer.	135
a.	Innflytting.	135
b.	Utflytting	136
17.2.2	Juridiske personer.	139
17.3	Bostedsbegrepet i skatteavtalene	141
17.3.1	Hovedregler	141
17.3.2	Nærmere om fysiske personer	142
a.	Innledning	142
b.	Fast bolig	143
c.	Sentrum for livsinteressene	144
d.	Vanlig opphold.	145
e.	Statsborgerskap	146
f.	Gjensidig avtale	146
17.3.3	Nærmere om juridiske personer.	147
18	Forebyggelse av internasjonal dobbeltbeskatning; unntaksmetoden og kreditmetoden	149
18.1	Alminnelige forklaringer	149
18.2	Tolkingsuenighet og kvalifikasjonskonflikter.	155
18.3	Nærmere om unntaksmetoden	156
18.4	Nærmere om kreditmetoden.	159

19 Virksomhetsinntekter	161
19.1 Innledning.	161
19.2 Internprising i konserner.	163
19.2.1 Innledning – rettsstoff	163
19.2.2 Vilkårene i sktl. § 13-1 og Mønsteravt. Art. 9	167
a. Interessefellesskap	167
b. Inntektsreduksjon; armlengdepris	168
c. Årssakssammenheng	168
19.2.3 Armlengdevurderingen.	169
a. Innledning	169
b. Den kontrollerte transaksjonen	170
c. Internprisingsmetoder	174
d. Sammenlignbarhetsanalyse	180
e. «Beviskrav»; dokumentasjon.	183
19.2.4 Kostnadsbidragsordninger	183
19.2.5 Tynn kapitalisering.	185
19.2.6 Korresponderende retting og sekundær justering.	187
19.3 Virksomhet gjennom filial i et annet land; hovedregel om skattlegging i hjemstat	188
19.4 Unntak for inntekt ved filial/fast driftssted; innledning	191
19.5 Unntak for inntekt ved filial; intern norsk rett	192
19.6 Unntak for inntekt ved fast driftssted; skatteavtalene.	195
19.6.1 Hovedregelen om begrepet fast driftssted	196
a. Generelt	196
b. «place of business» «forretningssted»	197
c. «fixed» «fast».	199
d. Virksomheten må utøves gjennom fast forretningssted	202
19.6.2 Særlig om bygnings- og monteringsprosjekt o.l.	202
19.6.3 Tjenester, særlig i u-landsavtaler	205
19.6.4 Unntak: Aktivitet av forberedende art og hjelpevirksomhet	206
19.6.5 Representanter som fast driftssted	208
a. Innledning	208
b. Avhengig representant	208
c. Uavhengig representant	211
19.6.6 Datterselskaper.	212
19.6.7 Fast driftssted på kontinentalsokkelen	212
19.7 Hvilke inntekter skal skattlegges ved filialen/ driftssted?	213
19.7.1 Intern norsk rett	213
19.7.2 Skatteavtalene	215
a. Innledning: Selvstendighetsfiksjonen	215
b. Tilknytningsvilkåret; ingen «force of attraction»	217

c. Tilordning av aktiviteter, eiendeler og risikoer til det faste driftsstedet	218
d. Særlig om «disposisjoner» mellom hovedkontor og fast driftssted	220
e. Særlig om kortvarig fast driftssted	221
19.7.3 Inntektsarter som er særskilt behandlet i andre artikler i skatteavtalene	223
19.8 Internasjonal skips- og luftfart	223
19.8.1 Intern norsk rett	223
19.8.2 Skatteavtalene	225
a. Skattleggingsretten	225
b. Hvilke inntekter omfattes av særreglene?	226
19.9 Selvstendige personlige tjenester (fritt yrke)	227
19.10 Kunstnere og profesjonelle sportsutøvere	229
20 Kapitalinntekter	231
20.1 Innledning	231
20.2 Fast eiendom og løsøre	231
20.2.1 Avkastning	231
a. Fast eiendom	231
b. Løsøre	233
20.2.2 Kapitalgevinst	234
20.3 Aksjeutbytte	236
20.3.1 Innledning	236
20.3.2 Intern norsk rett	237
20.3.3 Skatteavtalenes hovedregler	239
20.3.4 Særlig om utbytte fra datterselskap	242
20.3.5 Utbyttebegrepet	243
20.4 Aksjegevinster	244
20.4.1 Innledning	244
20.4.2 Intern norsk rett	245
20.4.3 Skatteavtalene	245
20.5 Renter	247
20.5.1 Innledning	247
20.5.2 Intern norsk rett	247
20.5.3 Skatteavtalene	248
20.5.4 Rentebegrepet	249
20.5.5 Hvilken stat er kildestat?	250
20.6 Royalties	251
20.6.1 Innledning	251
20.6.2 Intern norsk rett	251
20.6.3 Skatteavtalene	252
20.6.4 Royaltybegrepet	253

21 Lønnsinntekter o.l.	255
21.1 Innledning.	255
21.2 Intern norsk rett	255
21.3 Skatteavtalenes hovedregler	258
21.4 Kortere opphold	260
21.4.1 Innledning	260
21.4.2 Oppholdet må ikke overstige 183 dager.	261
21.4.3 Arbeidsgiver må ikke være bosatt i arbeidsstaten	262
21.4.4 Arbeidslønnen må ikke belastes arbeidsgivers faste driftssted i arbeidsstaten	263
21.4.5 Særlig om arbeidsleie.	264
21.4.6 Særlig om arbeid på kontinentalsokkelen	266
21.5 Særlig om trygdeavgift.	267
21.5.1 Innledning	267
21.5.2 Intern norsk rett	267
21.5.3 Sosialkonvensjoner og EØS-rett	268
21.6 Lønn i offentlig tjeneste	269
21.7 Særregler for visse skattytere	272
21.7.1 Kunstnere og profesjonelle sportsutøvere	272
21.7.2 Studenter og lærlinger	272
21.7.3 Lærere og forskere	273
21.7.4 Sjøfolk mv.	273
21.7.5 Grensegjengere.	274
21.8 Styrehonorar mv.	274
22 Pensjoner, trygder, livrenter, underholdsbidrag	276
22.1 Pensjon etter privat tjenesteforhold	276
22.2 Pensjon etter offentlig tjenesteforhold	279
22.3 Trygdeytelser o.l.	279
22.4 Livrenter, pensjon utenfor tidligere tjenesteforhold o.l.	280
22.5 Underholdsbidrag	280
23 Andre inntekter	282
VI. GJENNOMFØRING AV SKATTLEGGINGEN	285
24 Skattlegging etter interne regler	287
24.1 Hovedregel	287
24.2 Særregler om inntektsberegning i internasjonale forhold etter intern norsk rett	288
24.2.1 Fradragposter o.l.	288
a. Personfradrag, minstefradrag, skatteskala osv.	288
b. Kostnadsfradrag og rentekostnader	289

c. Schumacker-prinsippet i norsk rett	291
24.2.2 Særlig om standardfradrag	292
25 Diskriminering og restriksjon.	294
25.1 Innledning: Skatteavtaler og EØS-rett	294
25.2 Anvendelsesområde	295
25.3 Diskriminering på grunnlag av statsborgerskap o.l.	296
25.4 Diskriminering av fast driftssted eller fast sted	297
25.5 Diskriminering av innenlandske foretak med utenlandsk eierinteresse	301
25.6 Fradrag for utbetalinger til utlendinger	303
 VII. NOEN NORSKE INTERNRETTSLIGE REGLER	 305
 26 Forebyggelse av internasjonal dobbeltbeskatning i intern norsk rett	 307
26.1 Kreditreglene	307
26.1.1 Innledning	307
26.1.2 Hvem kan kreve kredit?	307
26.1.3 Vilkår knyttet til den utenlandske skatt	308
26.1.4 Vilkår om at inntekten må være skattlagt i Norge	311
26.1.5 Norske skatter som det kan kreves kredit i.	311
26.1.6 Maksimal kredit	312
a. Hovedregel	312
b. Beregning av utenlandsinntekt.	313
(1) Kilde i utlandet	314
(2) Gjeldsrenter og konsernbidrag	316
(3) Fremførbart underskudd	319
(4) Skattepliktig i utlandet	320
(5) Skattepliktig i Norge.	320
(6) To inntektskategorier	320
26.1.7 Betydningen av tidfestingsforskjeller	322
26.1.8 Fremføring og tilbakeføring av ikke kreditert utenlandsk skatt	323
26.1.9 Andre spørsmål	325
26.2 Kredit for skatt i utenlandsk datterselskap – indirekte kredit.	325
26.3 Den alternative unntaksmetoden	326
26.4 Inntektsfradrag for utenlandsk skatt.	327
 27 Utflyttingsskatt	 329
27.1 Innledning.	329
27.2 Personer: Arbeidsinntekter	330

27.3	Personer: Aksjegevinster o.l.	332
27.3.1	Innledning	332
27.3.2	Utflytting; utsettelse	333
27.3.3	Skattebetalingsplikten aktualiseres	334
27.3.4	Skattebetalingsplikten bortfaller	334
27.3.5	Gevinstberegning	335
27.3.6	Omvendt kredit	336
27.3.7	Tap	337
27.3.8	Forholdet til EØS-avtalen	338
27.3.9	Forholdet til skatteavtaler	339
27.3.10	Gave til ektefelle i utlandet	339
27.4	Aksjeselskaper	340
27.5	Eiendeler og forpliktelser	342
27.5.1	Innledning	342
27.5.2	Anvendelsesområde	343
27.5.3	Skatteplikt utløses	343
27.5.4	Gevinstberegning, tidfesting, skatteberegning	345
27.5.5	Utsettelse med skattebetalingen	346
27.5.6	Fradragsrett for tap	348
27.6	Skatteposisjoner	349
28	Norsk-kontrollert utenlandsk selskap – NOKUS	351
28.1	Innledning	351
28.2	Vilkår	352
28.2.1	Visse selskaper og innretninger	352
28.2.2	Norsk-kontrollert	352
28.2.3	Hvor skatteavtale: Vilkår om inntekt av hovedsakelig passiv karakter	354
28.2.4	EØS-stater: Vilkår om reell etablering og reell økonomisk virksomhet	355
28.2.5	Lavskatteland	357
28.3	Gjennomføring av skattleggingen i Norge	360
28.4	Konsekvenser for senere utbytteutdeling og gevinst ved salg av aksjer	361
	Forkortelser	364
	Litteratur	366
	Lovregister	367
	Register over henvisninger til OECDs mønsteravtale	374
	Register over henvisninger til høyesterettsdommer	378
	Stikkordregister	380